

[Tove Lindbo Larsen]

tidspunkt, så er det måske nemmere at høre, hvad taleren siger.

Det, der er afgørende, er selvfølgelig, at man får et reelt tilsyn, og at man ikke fratager politiet nogle opgaver af en helt anden karakter, som er vigtige for et effektivt samfund. Justitsministeren gav et utrolig dårligt svar, men det kan måske være, han er blevet belært af industriministeren, mens jeg har talt.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Om ganske kort tid skal vi jo behandle et lovforslag om forenkling og modernisering inden for Justitsministeriets område, og efter ministerens opfattelse skal det forslag medføre, at man sparer nogle årsværk inden for politi, anklagemyndighed og domstole.

Det går for så vidt, som fru Tove Lindbo Larsen har sagt, direkte imod det, der fremgår af bemærkningerne til dette lovforslag.

Ministeren sagde, at politiet selv må prioritere. Da vi om nogle få minutter skal tage stilling til prioritering af indsats også i politiet, vil jeg spørge ministeren, og det burde egentlig være oplyst i lovforslagets bemærkninger: Hvor mange årsværk regner ministeren med, at der vil blive afsat til kontrol med skiltningen? Skal ministerens svar forstås således, at ministeren slet ikke anser det for sandsynligt, at der bliver brugt årsværk på kontrol med skiltningen?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 48 stemte for, 67 imod.

Ændringsforslag nr. 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 forkastedes, idet 49 stemte for, 66 imod.

§ 1 med de foretagne ændringer og ændringsforslag nr. 5 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 forkastedes, idet 49 stemte for, 67 imod.

§ 2 med den foretagne ændring vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 115:

Forslag til lov om støtte til folkeoplysning.

Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 11/1 90. Første behandling 25/190. Betænkning 17/5 90).

Der var stillet 18 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den følgende på dagsordenen opførte sag, nemlig:

13) Anden behandling af lovforslag nr. L 116:

Forslag til lov om ungdomsskoler, produktionsskoler og daghøjskoler.

Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 11/1 90. Første behandling 25/1 90. Betænkning 17/5 90).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Jytte Andersen (S):

Det er et par ganske pæne folkeoplysningslovforslag, vi har fået ud af vores fælles bestræbelser, hvis det lykkes at få ændringsforslagene vedtaget, eller hvis det lykkes på en tilfredsstill-

[Jytte Andersen]

lende måde at få klaret et væsentligt udestående problem med Kommunernes Landsforening.

De ekstra økonomiske midler til daghøjskoler og produktionskoler fik vi klaret i fredags – godt nok til Niels Højlands store fortrydelse.

Socialdemokratiet håber, at også hele grundlaget for foreningslivet finder sin lykkelige løsning, for før kan vi ikke sætte de fælles love i kraft. Det ville være synd og skam, og det ville i øvrigt også være kritisabelt i betragtning af det meget omfattende forarbejde, der ligger bag de lovforslag, som ligger på bordet i dag.

Ved førstebehandlingen af lov om folkeoplysning og lov om daghøjskoler, produktionskoler og ungdomsskoler gav jeg på Socialdemokratiets vegne udtryk for, at vor støtte til forslagene afhæng af, om vi kunne få indrømmelser og imødekommelser i det udvalgsarbejde og under de forhandlinger, som nu ligger bag os.

Kravet om forbedringer er imødekommet. Det vidner de 26 ændringsforslag, som vi nu skal behandle, om.

Presset og inspirationen fra 60 deputationer og i alt 82 henvendelser til Kulturudvalget og i øvrigt også fra de mange andre, der har yttet sig i denne proces, har virket.

Behandlingen vidner om, at dette lovforslag favner vidt. Det berører faktisk, som det fremgår af Information i dag, hovedparten af den danske befolkning. Derfor har det naturligvis også været meget klogt og fornuftigt, at kulturministeren har optrådt både lydhørt og musikalsk.

Ændringsforslagene rummer hovedsagelig forbedringer inden for aftenskoleområdet, som også har været udsat for den mest hårdhændede behandling fra ministerens side. Vi har i fællesskab fået reddet en stor del af bevægelsesområdet i land som undervisningsområde, og forhåbentlig vil man i de lokale folkeoplysningsudvalg finde anstændige løsninger på, hvordan befolkningens motionsbehov bedst tilgodeses. Vi havde gerne set de lovbundne tilskud til handicapområdet bevaret, men det er ikke denne lovs finansieringsprincip.

Imidlertid er de opstramninger, som er præciseret i betænkningen, meget klare signaler fra dette Folketing til både kommuner og oplysningsforbund om, at de bør og skal leve op til den sociale og kulturelle forpligtelse over for de svage brugergrupperes undervisningsbehov.

Jeg er, efter at vi har skrevet betænkning, blevet gjort opmærksom på nogle problemer med hensyn til, hvordan tilskuddet virker på niveauet for deltagerbetaling. Jeg ville meget gerne have, at vi imellem anden og tredje behandling kiggede endnu en gang på, om vi kunne få rettet misforståelserne, og vi skal alligevel have en udvalgsbehandling.

Der er for os at se ikke nogen undskyldninger for kommunerne for at løbe fra ansvaret, hverken over for handicappede, bistandsklienter, pensionister eller efterlønsmodtagere. Det giver dette lovforslag ikke noget alibi for.

Socialdemokratiet er meget tilfreds med, at aldersgrænsen på 18 år er fjernet, at instrumentalundervisningen er blevet løftet, og at kommunalpolitikere kommer med i de lokale folkeoplysningsudvalg. Gid det må medvirke til et ligeværdigt samarbejde med en gensidig respekt hos de involverede organisationer og parter.

Af forbedringer i øvrigt vil jeg fremhæve, at undervisere på voksenundervisningsområdet nu får mulighed for gode ansættelsesvilkår og for normale, fornuftige forhandlingsprocedurer. Afgrænsede deltagerkredse får med dette lovforslag mulighed for lukkede kurser, hvad vi anser for en klar forbedring, ligesom den bredere vurdering af tilskudsmodtagere, vi lægger op til ved revision af tips- og lottoloven, måske vil blive det. Den diskussion ser vi frem til, men det er der andre der ikke gør.

Socialdemokratiet ser også frem til, at brugerorganisationerne inden for folkeoplysningsloven får lige muligheder for rimelige tilskud via tips- og lottoloven.

Jeg vil også gerne fremhæve kulturministerens tilkendegivelse af, at der ikke bør ske stramninger som følge af finansieringsomlægningen. Folketinget sikrer folkeoplysningen mulighed for at foregå på samme niveau som i indeværende år, hvis kommunerne ønsker det.

Der er dog behov for to ændringer uden for forliget: Socialdemokratiet har stillet et ændringsforslag om et tredje hovedområde. Vi håber meget, at ændringsforslaget kan blive vedtaget, for det vil betyde et løft til de unge, til klubområdet og specielt til de mange foreningsløse. Derfor vil jeg indtrængende bede regeringspartierne ordførere om endnu en gang at overveje deres stilling til dette forslag. Et tredje hovedområde koster penge, men ville på en klarere måde synliggøre de unges behov for udfoldelse i lokalsamfundet.

[Jytte Andersen]

Det ville også give en god balance i folkeoplysningsudvalgene, hvis man kunne sikre de foreningsløse i alle kommuner en placering i folkeoplysningsudvalgene, og derfor vil jeg gerne bede ordførerne om at læse Landsforeningen Ungdomsringsens grønne løbeseddel fra i går igennem endnu en gang.

Vi tilslutter os de formuleringer i betænkningen, som styrker klubområdet, det er klare forbedringer af loven som sådan.

Selvforvaltningen har været ledetråden i dette lovarbejde. Vi synes, at vi kan komme længere for at fremme dette princip, og vi har derfor stillet et ændringsforslag, som i øvrigt er inspireret af det konservative oplysningsforbund FOF. Forslaget handler om et andet beregningsprincip, således at det økonomiske tilskud knytter sig til den enkelte deltager frem for alene til lærerlønnen.

Et vigtigt udestående er lokaletilskuddenes niveau. Vi finder det kritisabelt, at ministeren ikke har skabt klarhed på dette væsentlige punkt inden betænkningssagens afgivelse, al den stund loven har haft en lang fortid bag sig. Der har været et langvarigt udvalgsarbejde her i Folketinget, og der har været en langstrakt høringsprocedure. Så Socialdemokratiet kan tilslutte sig den kritik, der kommer til udtryk i Idrættens Fællesråds og Dansk Ungdoms Fællesråds brev af 15. maj 1990, hvor de meget klart og præcist giver udtryk for, at deres støtte til loven afhænger af, om der skabes klarhed på lokaletilskudsområdet.

Men vores kritik af dette uafklarede spørgsmål retter sig dog også imod Kommunernes Landsforening, som efter vor opfattelse har optrådt usmidigt og med en meget lidt forstående holdning over for vigtigheden af dette spørgsmåls betydning for den samlede lovgivning om støtte til folkeoplysning. Vi finder det uacceptabelt, at kommunerne kræver kompensation for de lokaletilskud, de hidtil har anvendt på frivillig basis, og som nu gøres lovpligtige.

Og så et par kommentarer om L 116. Specielt ændringerne på daghøjskoleområdet er efter vores opfattelse noget af det mest opløftende, der er sket på uddannelsesområdet i mange år, og det er vi heldigvis så godt som enige om i forhandlerkredsen. Det er også gode forbedringer, der er kommet ind i lovgivningen angående en bredere deltagerkreds, en stærkere vægtning af den personlige udvikling, et daghøjskoleop-

hold måtte give deltagerne, og det er ligeledes godt, at den pædagogiske fleksibilitet er blevet sikret i højere grad.

Vi vil også takke ministeren for den imødekommerhed, der har været over for, at lokale aftenskolers bestyrelse umiddelbart kan udgøre en daghøjskoles bestyrelse. Det synes vi er en klar forbedring, og jeg vil godt allerede her i første runde bede ministeren bekræfte, at det skal opfattes sådan, at man umiddelbart kan godkendes som bestyrelse for en daghøjskole.

På et andet punkt kunne loven efter vores opfattelse gøres bedre. Det kan man gøre ved at stemme for det socialdemokratiske ændringsforslag, som sikrer en mellemkommunal refusion. Det betyder, at der ikke vil blive sat grænsepæle op imellem de forskellige daghøjskoler, der ligger meget spredt over det ganske land.

Vi vil gerne bede ministeren bekræfte et svar, som ministeren har givet Kulturudvalget på et tidspunkt, og som går ud på, at tilskuddene til daghøjskoler ydes efter objektive kriterier. Hvis ministeren kan bekræfte det svar her fra talerstolen, vil vi overveje at trække vort andet ændringsforslag til daghøjskoleloven tilbage.

Afslutningsvis tak til med- og modspillere, minister og ordførere. Det brede flertal blev sikret, og det er vigtigt, når vi står med en så vigtig og omfattende lov.

Socialdemokratiet synes, det er ærgerligt, at vi har et enkelt udestående problem, og vi må krydse fingre for, at det får en lykkelig løsning, så vi kan ekspedere denne lov ud i dagligdagen til glæde for hovedparten af den danske befolkning.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Først lige en teknisk bemærkning fra mig som udvalgsformand. Vi beder om at få forslaget tilbage mellem anden og tredje behandling, fordi der ligger nogle uafklarede punkter, som fru Jytte Andersen har omtalt.

Men jeg gik ellers herop, fordi fru Jytte Andersen i begyndelsen af sit indlæg bemærkede, at det var glædeligt, at der nu var kommet penge til produktionskoler og daghøjskoler osv., og at det kun var Niels Højlund, der havde protesteret imod den måde, som nogle af pengene skulle findes på.

Jeg vil godt sige heroppefra, at SF var meget betænkelig ved den finansieringsform. Vi me-

[Ingerlise Koefoed]

ner, at det er forkert at gribe ind i en fond, der knap er begyndt at virke og har et meget vigtigt formål, men vi accepterede selvfølgelig, at når vi fik sikkerhed for, at pengene gik tilbage i fonden igen, måtte man gøre det på den måde.

Men jeg vil godt opfordre Folketinget til at lade være med at tro, at hver gang man kommer til at mangle 10 eller 15 mio. kr. for fremtiden, kan man hente dem over det kulturpolitiske idéprogram. Det ville være en fejltagelse, og det ville være at snyde de mennesker, der nu sætter deres lid til, at de kan lave nogle spændende projekter ved hjælp af det idéprogram.

Eva Møller (KF):

Vi står nu over for afslutningen af et meget stort stykke arbejde, først i Folkeoplysningsudvalget, hvor man blev enig om en betænkning med forslag til en ny lov, og derpå i Folketingets Kulturudvalg, hvor vi, som det også blev nævnt af den forrige ordfører, har haft mange henvendelser, modtaget mange deputationer og forsynet lovforslaget med en lang række ændringsforslag.

Selv om intet naturligtvis er afklaret endnu, både tror og håber jeg, at loven vil kunne blive vedtaget af et bredt flertal her i Folketinget ved tredje behandling, og jeg vil da godt kvittere for fru Jytte Andersens indlæg ved at sige, at jeg også synes, det har været et spændende arbejde, vi har udført. Jeg vil også takke både med- og modspillere her i Folketinget, i ministeriet og i øvrigt, for det drejer sig jo om et lovforslag, som stort set berører os alle sammen, nemlig alle, der foretager sig noget organiseret i deres fritid, og det gør langt størstedelen af den danske befolkning jo.

Jeg tror, at dette lovforslag, som vi forhåbentlig vil kunne vedtage i bred enighed om nogle dage, er godt for det folkelige arbejde, der udføres i oplysningsforbundene og en lang række foreninger. Vi kender dem alle sammen, det er idrætsorganisationerne, spejderorganisationerne, klubber og mange andre, som gør et stort og uegennyttigt arbejde.

Jeg er også glad for, at trods de ændringer, der er sket, har vi kunnet fastholde hovedsigtet med det foreliggende lovforslag. Vi lovgiver om en række rammer, som vi derpå lader foreningerne selv fylde ud. Jeg finder det væsentligt, at dette lovforslag giver baggrund for så nem en administration som muligt for de mange for-

eninger, som skal nyde godt af forslaget, og jeg finder det rigtigt og rimeligt, at selv om Danmark er et lille land, er der mulighed for, at de enkelte kommuner kan få lov til at sætte deres eget præg på, hvordan man vil udmønte lovforslaget. Jeg tror, det vil være til gavn for folkeligheden, og det er vel en af de vigtigste baggrunde for lovforslaget.

Jeg sætter også pris på lovforslagets hovedprincip om, at der skal ydes en indsats, også økonomisk, som følges op med støtte fra offentlig side. Jeg synes, det er værdt at understrege det princip, som vi har tilkendegivet, at der skal tages særlige hensyn til de svage grupper. Jeg tænker her bl.a. på de handicappede, børnene og de unge.

Som det er blevet nævnt, har vi et udestående problem tilbage, men jeg håber da, at vi kan finde en løsning på det, så vi kan finde ud af, hvilke lokaletilskud der skal gives. Vi ved, at forslaget trænger til en ændring, fordi der ikke har været regulering på området siden 1974. Jeg håber på, at vi i fællesskab med ministeren og Kommunernes Landsforening kan finde en løsning her i Folketinget på dette problem, så den del af loven også kan føres igennem, og at Dansk Ungdoms Fællesråd og Idrættens Fællesråd stadig vil synes, at det er et godt lovforslag i overensstemmelse med den brede enighed, der tegnede sig, da betænkningen fra Folkeoplysningsudvalget blev udarbejdet.

Et andet problem, der har givet anledning til, at nogle ikke synes, at lovforslaget var godt, således at en del af enigheden fra Folkeoplysningsudvalget ikke blev videreført, var spørgsmålet om afspænding og yoga, hvor der jo i Folkeoplysningsudvalget var enighed mellem oplysningsforbundene, idrætsorganisationerne og motionsgymnastikken. Jeg er glad for, at vi nu har fået tilkendegivet, at afspænding og yoga fortsat modtager tilskud som undervisning, så vi kan videreføre aftalen mellem disse to store brugergrupper. Jeg mener også, at det er i god overensstemmelse med den politik, som vi fører på det sundhedspolitiske område, hvor vi taler om, at det er bedre at forebygge end at helbrede, og at det er vigtigt, at danskerne selv tager et medansvar for deres sundhed.

Loven er en rammelov, og derfor skal alt ikke udarbejdes i detaljer, det er væsentligt at understrege. Men Det Konservative Folkeparti har sammen med et flertal i udvalget lagt vægt

[Eva Møller]

på en lang række ting, som vi nu regner med og tror på at kommunerne vil følge op. Og vi gør det naturligvis, fordi årelang erfaring viser, at kommunerne på dette område gennemgående har været flinkere, end de var forpligtet til, med hensyn til at udmønte loven og følge ansvaret op, når det drejer sig om indbyggernes fornuftige anvendelse af deres fritid.

Jeg vil gerne pege på spørgsmålet om, at der skal tages særligt hensyn til de foreningsløse. Jeg skal til orientering for fru Jytte Andersen sige, at jeg har både læst og såmænd også genlæst den grønne løbeseddel, vi har fået fra Ungdomsringen, og jeg mener, at vi har taget højde for de synspunkter med bemærkningerne i betænkningen, hvor vi siger, at vi ønsker at tilgode disse grupper.

Jeg mener også, at det er vigtigt, at støtten til folkeoplysningsudvalgene fremover både skal afhænge af budgetforslaget for det kommende år og den aktivitet, der hidtil har været. Det giver mulighed for både at bevare kontinuiteten og samtidig sikre, at nye og spændende ting kan finde sted.

Og jeg synes endelig, det er rigtigt og rimeligt, at vi har fået mulighed gennem loven for at sige, hvad der skal gøres, hvis ganske enkelte kredse eller initiativtagere ikke lever op til forpligtelserne med hensyn til regnskab m.v. Jeg vil også understrege, både over for brugerne og kommunerne, den vigtige bestemmelse om, at det er begrænset, hvad kommunerne kan kræve dokumentation for. De kan kun kræve dokumentation for de få og enkle ting, der står i loven. Det var jo også en af hensigterne, at det skulle være let at være bruger af folkeoplysningsloven.

Det Konservative Folkeparti er generelt ikke begejstret for revisionsbestemmelser. Når vi alligevel har medtaget en revisionsbestemmelse som et led i forliget, hænger det naturligvis sammen med, at loven bryder med et hidtidigt princip, og der kan derfor være grund til at se på den på et bestemt tidspunkt. Vi har jo også tilkendegivet en række steder i betænkningen, at der er områder, som vi vil følge med meget stor opmærksomhed.

Jeg skal endelig sige, at jeg er glad for den fleksibilitet, der ligger på alle områder i lovforslaget. Jeg tror, det er det, som vil bære ude i kommunerne og give håndslaget til de frivillige organisationer, fordi vi anerkender, at de alle

på hver sin måde gør et stykke arbejde, og det skal de have lov til at gøre i overensstemmelse med deres egne regler.

Med hensyn til lovforslaget for daghøjskoleområdet vil jeg kun fremhæve en enkelt ting, nemlig den ændring, hvor det præciseres, at det er hensigten at videreføre den deltagerkreds, der hidtil har været ved daghøjskolerne. Jeg synes, det er en væsentlig ændring, for den anerkender den indsats, som daghøjskolerne har gjort for en lang række mennesker i Danmark, og det håndslag mener jeg de fortjener.

Stillinger (SF):

Jeg vil gerne ved denne lejlighed takke for den positive ånd, forhandlingerne er foregået i. Hvis vi nu i sidste ende – hvad det jo ser ud til – opnår et stort forlig, skal takken først og fremmest gives til kulturministeren, men selvfølgelig også til mine folketingskolleger. Forhandlingerne er foregået i en meget behagelig og meget konstruktiv atmosfære, og det vil jeg gerne sige tak for.

Arbejdet med lovforslag nr. L 115 har jo været langvarigt, som flere af ordførerne har nævnt. Men sådan bør det vel egentlig også være med en lov som denne. Loven om folkeoplysning er jo en af de vigtigste love i mange år, fordi den omfatter så mange mennesker. Den folkelige debat har været lang og spændende, og det har været givende for os politiskere, det er helt sikkert. Vi har været ude til mange debatter, og det har i hvert tilfælde bestemt givet mig både impulser og tanker, som jeg har taget med i diskussionerne og forhandlingerne om lovens endelige udformning.

For SF har det været af afgørende betydning at sikre, at lov om støtte til folkeoplysning ikke blev en sparelov for staten. Dette har vi nu fået sikkerhed for med forliget. Samtidig har SF fra starten været meget stærkt optaget af at sikre, at både yoga og afspænding fortsat kunne være undervisningsfag, så der kunne gives tilskud til lærerlønninger.

Vi har med tilfredshed noteret os, at ministeren har fastholdt de mellemkommunale udligninger på trods af et stærkt pres fra Kommunernes Landsforening. Dermed sikres det, i hvert tilfælde til en vis grad, at de såkaldte sorte kommuner ikke kan slippe for at betale til borgernes undervisning i en anden kommune, hvis kommunen ikke selv tilbyder netop den undervis-

[Stillinger]

ning. Det har også været glædeligt for SF, at ministeren har tilkendegivet, at han fremover udfærdiger bestemmelserne om de mellemkommunale refusioner.

SF beklager på den anden side, at de lovbundne udgifter forsvinder til fordel for bloktilskud. Vi henstiller til både Kommunernes Landsforening og de enkelte kommuner, at de fremover vil tilgodese folkeoplysningen på mindst samme niveau som i dag. SF vil i hvert fald forbeholde sig ret til at følge udviklingen meget nøje på dette område, og vi vil også forbeholde os ret til at stille ændringsforslag ved den kommende lovrevision om 4 år med krav til kommunerne, såfremt de første 4 år med den nye lov viser sig at have medført blot den mindste besparelse på den lokale folkeoplysning.

Vi er tilfredse med, at der skal sidde kommunalbestyrelsesmedlemmer i de kommende folkeoplysningsudvalg. Vi tror, at det lokale samspil og samarbejde mellem kommunalbestyrelsesmedlemmer og andre i Folkeoplysningsudvalget vil øge værdien af dette udvalg.

SF har også med glæde noteret sig, at 18-årsreglen er forsvundet under forhandlingerne. Vi tror, at mulighederne for aldersgrænseoverskridende aktiviteter vil udvikle sig positivt. Det ville være helt i 10-punkts-programmets ånd, hvor netop aktiviteter på tværs af alder og køn afslører spændende nyskabelser.

Vi har også med tilfredshed noteret os præciseringen og opstramningen af handicappedes og deltagerne i instrumentalundervisningens muligheder for undervisning i forhold til det oprindelige lovforslag, og endelig må vi fremhæve de forventninger, vi har til det løbende lønudvalg, hvor repræsentanter for de involverede lønmodtagerorganisationer også deltager. SF's medlemmer af udvalget forventer, at de endelige forhandlinger om løn- og ansættelsesvilkår ikke kommer til at stride imod ILO-konventionens bestemmelser om de ansattes organisationers ret til at forhandle løn- og ansættelsesvilkår. Dette krav var en af SF's betingelser for overhovedet at støtte loven.

Til slut vil SF dybt beklage, at puljen ikke blev forhøjet fra de foreslåede mindst 5 pct. til en højere procentsats. En sådan forhøjelse ville i høj grad have været med til fortsat udvikling af de spændende nyskabelser, som 10-punkts-programmet viste. SF er bekymret for, at det bliver vanskeligt for de lokale græsrodder at få

mulighed for at udvikle nye og spændende ting, og derfor opfordrer SF de enkelte folkeoplysningsudvalg, når de forhåbentlig bliver etableret engang til efteråret, til i høj grad at være opmærksom på, at det ikke bliver de store kredse, der opbruger puljen, men at man lader de nye og spændende, grænseoverskridende initiativer få højeste prioritet.

Selv om denne nye folkeoplysningslov ikke ganske lever op til de forventninger, som SF havde, anerkender vi, at der gennem forhandlinger med kulturministeren er opnået væsentlige forbedringer i forhold til det oprindelige lovforslag.

Og SF vil så her til allersidst pointere, at forhandlingerne om de nuværende lokaleudgifter skal færdiggøres, inden vi kan tage endelig stilling til lovforslagets endelige vedtagelse. Derfor vil vi i al stilfærdighed anbefale, at KL og kulturministeren nu bøjer sig lidt mod hinanden og får løst dette problem, så vi kan få afsluttet forhandlingen af loven om folkeoplysning.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal gøre et par bemærkninger til lovforslag nr. L 116, loven om ungdomsskoler, produktionskoler og daghøjskoler, og ligesom andre ordførere vil jeg godt takke kulturministeren for den imødekommenhed, han har vist over for de forskellige partiers ønsker. Jeg synes, vi har haft et meget godt forhandlingsforløb, hvor regeringen har vist sig overordentlig imødekommende, og når der nu for en sjælden gangs skyld er grund til at rose regeringen, skal vi også gøre det ved denne lejlighed.

Det, jeg især vil hæfte mig ved, er den del af L 116, der har at gøre med daghøjskolerne. Der sker jo nu det, at vi får en selvstændig lovgivning for daghøjskoleområdet. Som det også fremgik under førstebehandling, er vi enige i det rigtige i det og i den tankegang, der ligger bag L 116's formuleringer angående daghøjskolerne.

Der er ingen tvivl om, at daghøjskolerne er et overordentlig vigtigt led i hele uddannelsesbilledet. Ikke mindst for mange af de mennesker, der har svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet, udgør daghøjskolerne et overordentlig vigtigt uddannelsesalternativ. Der bliver gjort et kolossalt godt stykke arbejde på mange daghøjskoler, og erfaringerne viser også, at arbejdet giver ganske gode resultater.

[Holger K. Nielsen]

Vi er i den forbindelse meget tilfredse med, at kulturministeren var villig til at gå med til en bredere afgrænsning af deltagerkredsen. Den var lidt vel snæver i det første udkast. Vi er også meget tilfredse med, at kulturministeren kunne gå med til en større fleksibilitet i undervisningen. Vi mente, at der var lagt for stramme rammer i lovdokumentet, i og med at der er tale om et uddannelsesområde, hvor det måske ikke er hensigtsmæssigt, og derfor er det godt, at man lempede de pædagogiske krav.

Et af de springende punkter har været økonomien. Der er jo det specielle ved daghøjskoleområdet, at noget af det, man har fået hidtil, bliver kanaliseret over til kommunerne gennem bloktilskud. Men daghøjskolerne ligger jo meget spredt over hele landet, og ikke alle kommuner har daghøjskoler. Derfor er det i hvert fald meget vigtigt, at man får fat på statens del af finansieringen, og vi er tilfredse med, at det lykkedes at få bevillingen til daghøjskolerne og produktionsskolerne sat op i sidste fase. Det var en forudsætning for, at vi i sidste ende ville støtte denne lov.

Men alt i alt synes vi, der har været tale om en meget god proces, og vi synes, at regeringen har vist virkelig vilje til at få et bredt samarbejde om denne vigtige lovgivning.

Helge Sander (V):

Ved førstebehandlingen i januar 1990 kaldte jeg denne lov for årets vigtigste lov her i Folketinget, først og fremmest fordi den handler om mennesker og dækker et kolossalt bredt udsnit af den danske befolkning, og det mener jeg fortsat er tilfældet. Jeg mener også, at vi måske har fået gjort verdens bedste fritidslov til verdens mest liberale og decentrale folkeoplysningslov.

Der er sket meget siden førstebehandlingen, og der er også kommet en lang række ændringsforslag. Men alt i alt synes jeg, det er vigtigt at fastholde, at hovedprincipperne stadig er gældende, nemlig at staten udstikker de overordnede rammer, kommunerne de økonomiske rammer, og at brugerne udfylder dem på en sådan måde, at den lokale forankring er til stede, og at der i høj grad bliver mulighed for, at det er dem, der skal have glæde af loven, som også kommer til at præge arbejdet ude i kommunerne.

Normalt er det vel således, når en regering fremsætter et lovforslag, at man håber og arbej-

der for, at det skal gå igennem i den form, som det har ved fremsættelsen. Her er der dog et eksempel på, som det også klart fremgik af ministerens og ordførernes taler ved førstebehandlingen, at man var indstillet på at få det tillempt på de områder, hvor det kunne være formålstjenligt. Og vi må da erkende, at den lange udvalgsbehandling har betydet, at vi har fået sat fokus på nogle områder, som måske ikke var klart afdækket ved førstebehandlingen, og derfor føler vi i Venstre, at vi har fået en virkelig god lov ud af det, som forhåbentlig kan bære igennem. Vi må jo erkende, at vi har et enkelt lille udestående, som de tidligere ordførere allerede har været inde på.

Først og fremmest vil vi gerne fremhæve, at vi har fået stærke folkeoplysningsudvalg, efter at kommunalbestyrelsesmedlemmerne er kommet med. Vi tror, det giver et bedre samspil med kommunalbestyrelserne, et mere effektivt arbejde, hvor man ude i kommunerne også helt sikkert vil opleve en form for selvjustits, der gør, at området i højere grad vil klare sig selv, end tilfældet er i dag. Og der er ikke tvivl om, at det samspil, der er lagt op til her mellem brugerne og kommunalpolitikkerne, skulle give en tilfredsstillende lokal fritids- og kulturpolitik.

Jeg mener også, der er grund til at fremhæve den opblødning af aldersgrænserne, der er sket. Det giver bedre mulighed for undervisning og aktivitet på tværs af generationerne, og det synes vi i hvert fald er noget meget naturligt.

En alt for stor del af debatten har jo været præget af de grænsedragninger, der har været på motionsgymnastikkens område, og vi er nu landet på det sted, som organisationerne har bedt os om. I hvert fald er det den aftale, som idrætten og aftenskolerne indgik for nogen tid siden, der er gældende nu. Men vi må jo stadig væk fastholde, og det synes jeg ikke er fremgået helt klart af de tidligere ordførertaler, at selv om vi nu har lavet denne ændring i betænkningen, er det jo stadig væk således, at man kan afgøre lokalt, hvordan og hvorledes man skal forholde sig. Det er stadig væk et lokalt spørgsmål, men det er klart, vi har lagt lidt andre kort på bordet med disse ændringsforslag.

Men i øvrigt mener jeg, det er et så vigtigt og så bredt et område, at vi virkelig må appellere til de lokale kræfter – her tænker jeg selvfølgelig direkte på idrætten og oplysningsforbundene – om at samarbejde om at få det bedst muli-

[Helge Sander]

ge og mest effektive ud af det ude i kommunerne.

Den mellemkommunale udligning har også været genstand for en del diskussion, og vi har i hvert fald modtaget mange henvendelser i anledning af denne sag. Jeg synes, at vi har fået et tilfredsstillende resultat. Vi bemærker, at det kun er gældende inden for undervisningsområdet, men ikke for aktiviteter. Og man bør være opmærksom på bemærkningerne i betænkningen om, at ministeren kan fastsætte godtgørelsen, hvor der ikke foreligger en aftale mellem de involverede kommuner. Vi både håber og tror, det kan løse de problemer, som vi erkender der er i visse dele af landet, og som skyldes lokale forhold.

Til ændringsforslag nr. 10 vil jeg gerne knytte en kommentar til administrationsmuligheden for de små aftenskoler, som ikke modtager statstilskud. Her har man altså mulighed for at få lidt hjælp, og i ligestillingens hellige navn synes vi i og for sig, det er meget rimeligt, at der nu er den mulighed for de mindre, som måske ikke har det apparat, de lidt større aftenskoler har til rådighed.

Med hensyn til starttidspunktet er det nu blevet sat til den 1. januar 1991, og det er mit absolutte indtryk, at både i kommunerne og hos brugerne er der udbredt tilfredshed med det hele vejen rundt. Jeg havde meget gerne set, at vi kunne have sat styringsdelen i gang endnu tidligere, således at de nye folkeoplysningsudvalg ude i kommunerne i højere grad kunne have fået indflydelse på de regler, der skal fastsættes for det nye arbejde. Men jeg må medgive kulturministeren, at det store arbejde, der foreligger bagefter med bekendtgørelser og cirkulærer, selvfølgelig skal på plads, inden man kan sætte arbejdet med styringsdelen i gang. Så vi håber, det kan komme ud så hurtigt som muligt, og er i hvert fald glade for, at der er givet tilsagn om, at det kan ske inden 1. oktober, således at man i hvert fald har et par måneder, hvor man kan være med til at fastsætte de nye regler, hvorunder fritidsvirksomheden skal foregå i kommunerne.

Jeg er enig med fru Eva Møller i, at revisionsparagraffer ikke er verdens bedste ting at få med i lovgivningen – vi har i hvert fald en lang række eksempler på, at det har givet problemer – men også jeg må sige, at vi her står over for et helt nyt område, hvor det er rimeligt. Og til gen-

gæld vil jeg også sige, at jeg er glad for, vi er havnet på 4 år, for alt andet mindre end 4 år ville ikke være hensigtsmæssigt i betragtning af, at der er så mange nye ting, der skal afprøves. Så vi siger altså også ja til revisionen om de fire år for at kunne tilfredsstille den del af forligspartierne, som havde dette store ønske.

Denne lovgivning giver jo kommunerne mulighed for i højere grad at styre på en række områder, hvor vi også finder det er rimeligt. Og et af de områder er så afgjort lokaletilskuddene, når vi taler om bl.a. ridehaller og motionscentre, der i en række kommuner har lagt alt for stort beslag på de midler, der er afsat til området.

Derfor er det meget tilfredsstillende, hvad der står i § 23, stk. 2, men de seneste uger har jo medført en del lokal debat rundt omkring, fordi man nu kan se denne ændring, og derfor vil jeg bede kulturministeren oplyse, hvordan det forholder sig med de mange ridehaller, der tilsyneladende nu pludselig skal opføres rundt om i landet. Er det således, at de skal være i brug eller blot være under opførelse eller blot være besluttet inden den 1. januar 1991, for at de kommer ind under den gamle lov? For det er klart, at det må blive en skelsættende dato for området. Eller er det således, at det måske allerede nu kan siges til kommunerne, at de kan tage denne bestemmelse i loven i anvendelse, hvilket sikkert ikke ville være særlig uvelkomment?

Herefter skal jeg lige knytte et par kommentarer til lovforslag nr. L 116. Vi er tilfredse med de ændringer, der er kommet her i sidste ombering. Det gælder med hensyn til formålsparagraffen vedrørende daghøjskoler, hvor der nu bliver mulighed for en bredere deltagerkreds. Det er vi meget tilfredse med. Vi synes også, det er særdeles rimeligt, at oplysningsforbundene får mulighed for at etablere daghøjskoler, således at de selv optræder som bestyrelse. Så det er meget tilfredsstillende, at også disse ændringer er kommet ind. Også for denne lov gælder selvfølgelig, at ikrafttrædelsen først sker den 1. januar, og det er selvfølgelig lige så rimeligt.

Alt i alt må man sige, at disse love skulle give en administrativ forenkling, og ikke mindst denne del og en lang række andre fordele for kommunerne håber vi kan medføre, at kulturministeren vil få held til at opnå et tilfredsstillende resultat med Kommunernes Landsfor-

[Helge Sander]

ening, således at vi kan få klaret dette sidste udestående, som vi har, nemlig lokalelejen. Jeg vil gerne melde mig i det kor, som siger, at det må være rimeligt, vi får justeret det niveau, der blev lagt i 1974, og jeg synes også, der er mange gode argumenter for det, så jeg håber, at vi kan stå her inden så forfærdelig lang tid og få lovforslaget vedtaget ved en tredje behandling, hvor 7 ud af 8 af Folketingets partier siger ja til denne meget vigtige lov.

Sluttelig en tak til kulturministeren for det meget fine samarbejde, og jeg vil gerne sige fine samarbejde også ud over regeringens kreds. Det synes jeg i allerhøjeste grad har præget dette meget omfattende lovforberedende arbejde, og derfor vil jeg gerne også sige tak til de øvrige ordførere for et spændende og godt samarbejde. Der er blevet sagt med- og modspillere; jeg har næsten følt, der har været tale om ene medspillere, og de fleste har oven i købet været inde på banen.

Poulsgaard (FP):

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Pia Dahl, er forhindret i at være til stede, skal jeg på Fremskridtspartiets vegne knytte nogle kommentarer til de to lovforslag, vi behandler her.

Når det gælder lovforslag nr. L 115, så ved vi jo alle sammen, at når vi kommer lidt længere hen på året, vælter det ind med det ene digre værk efter det andet. Nu kan vi få undervisning i mavedans, ølbrygning, og jeg ved ikke hvad for nogle fuldstændig fjollede ting, man kan få undervisning i på skatteydernes regning.

Hernede på ministerbænken sidder undervisnings- og forskningsministeren. Jeg har ladet mig fortælle, at ministeren har begået en bog, hvor han påviser, at kimen til Danmarks ulykke er, at de allerfleste af os modtager mere, end vi giver til staten. Og det skal nok være rigtigt. Jamen her er da et område, hvor man kunne privatisere. Vi har en såkaldt borgerlig regering – og jeg siger »såkaldt«, for somme tider synes jeg, den er mere stalinistisk, end de var i Stalins tid derovre, for her planlægger og planlægger man; den planlægningsfase er de ovre i Østeuropa, men her fortsætter man – og her er vitterlig et område, hvor man kunne privatisere. Vi har så mange skoler, fritidshuse osv. Jamen hvis der var en gruppe borgere, der ville lære ølbrygning, ville lære at spille kort, ville lære madlavning, ville lære engelsk eller tysk,

eller hvad de nu ville, jamen så lad de borgere låne det hus, imod at de gør rent og rydder op efter sig. Lad dog de borgere selv ansætte en lærer til at undervise; om der så er 7, 14 eller 27, hvad rager det myndighederne? Det vil overhovedet ikke blive dyrere for dem, der deltager i det. I dag er det sådan, at den, der underviser i sådan en aftenskole, måske er oppe på en trækprocent på 60-65, så han får ingenting ud af det. Det er simpelt hen bare bureaukrati, der kommer ud af det. Jeg fatter ikke, at de borgerlige partier kan være så glade for det store forlig, der er indgået.

»Den vigtigste lov«, sagde hr. Helge Sander. Jeg ved ikke, hvad det er for nogle love, hr. Helge Sander betragter som vigtige. Men hr. Helge Sander har ret. Det er da en meget vigtig lov, hvis vi skal tro alle de deputationer, der var anmeldt i Kulturudvalget, og særlig motionsgymnastikken; man skulle tro, Danmark var ved at gå under, fordi man skulle til at betale lidt mere.

Det væltede ind med mennesker, der ville gøre indsigelse, og de fik også held med det, for Folketinget faldt jo igen til patten. Jeg ved ikke, om I synes, at det er rimeligt.

Jeg kender mange unge mennesker, og nogle af dem er med i en motorcykelklub. De motorcykler, de har, koster i hvert fald ikke under 60-70.000 kr., og det er meget, meget lavt sat – vi skal nok betydelig højere op. Det har de råd til, og de har råd til at tage til træf rundt i hele landet. De tager til træf i Tyskland, og de tager til træf alle mulige steder.

Det er da glimrende, at de unge mennesker kommer ud til træf og den slags ting. Men er det rimeligt, at kommunen så skal betale over halvdelen af det, klublokalet koster? Når de unge mennesker har råd til alle disse ting, har de også råd til at betale deres eget klublokale.

Men det er som sagt verdens bedste lov, vi er ved at få her, og hr. Helge Sander synes, at det er den vigtigste lov i Danmark. Jeg er ikke enig; jeg tror, det er fremgået af det, jeg har sagt.

Vi ved, hvor svært det er, hver evige gang vi skal begynde at privatisere, og hvor svært det er, når vi skal spare. Her er der altså et så oplagt spareobjekt, at det er ufatteligt for mig, at man ikke bare siger – som jeg sagde før –: Lad da folk selv om det!

Vi har i betænkningen sagt, at vi her ved andenbehandlingen ville meddele, hvordan vi vil-

[Poulsgaard]

le stemme til de ændringsforslag, der er stillet, og jeg kan meddele, at vi for så vidt angår lovforslag nr. L 115 siger nej til ændringsforslag nr. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 15 og 16. Vi siger ja til nr. 6, 9, 11, 13, 17 og 18, og så siger vi et stort nej til lovforslaget ved tredje behandling.

Derefter skal vi lige have fat på lovforslag nr. L 116: Produktionsskoler og daghøjskoler, men dér står vi i et dilemma, det vil jeg da meget gerne vedgå. Jeg er enig i, at det er bedre, at de unge mennesker, der går arbejdsledige, kommer ind på en produktionsskole eller daghøjskole. Men det dilemma, jeg taler om, skyldes, at disse daghøjskoler og produktionsskoler jo skal betales af dem, der er i arbejde. Deres skatter bliver høje, for at de andre kan gå og hygge sig. Og jeg siger »gå og hygge sig«, for det er jo ikke sådan, at man virkelig lærer noget på de produktionsskoler. Jo, man producerer nok lidt, men hvis det blev ansat til kostprisen, kunne det simpelt hen ikke sælges.

Man lærer reelt ikke arbejdsmarkedets forhold på disse skoler. Man lærer måske, at man skal stå op af sengen, og at man skal møde. Men der bliver jo ikke stillet krav om, at det arbejde, der skal udføres, bliver udført i et vist tempo, og sådan at det kunne konkurrere.

Derfor er produktionsskole en fuldstændig forkert betegnelse. Det skulle hedde beskæftigelsesprojekt; det havde været mere rimeligt.

Daghøjskoler er steder, hvor mange pensionister og andre går og har det hyggeligt og rart, og det kan man vel ikke have noget imod. Men stadig væk: Ville det ikke være rimeligt, at de, der benytter den slags ting, også betalte kostprisen?

Det synes vi, og derfor må vi nok også sige nej til lovforslag nr. L 116; i hvert fald så siger vi nej til ændringsforslagene nr. 2, 4, 6 og 7. Vi kan stemme ja til ændringsforslag nr. 1, 3 og 8.

Marianne Jelved (RV):

Folkeoplysning er en ganske særlig dansk tradition, hvis betydning langt de fleste partier i dette Folketing har en meget fin forståelse for.

Jeg vil gerne sige tak til forligspartierne og ikke mindst de ordførere, som har været fælles om utrolig mange møder. Tak for god forhandling, for et usædvanlig konstruktivt med- og også et modspil. Jeg tror, at det har meget stor betydning for folkeoplysningen også i fremtiden, at der er så bredt et flertal bag det lovforslag, vi nu behandler.

Kulturministeren er blevet takket af adskillige ordførere, og det fik mig til at tænke på et citat fra en af de gamle radikale kæmper, Ove Rode, som i 1916 i en grundlovstale kom med det citat, som jeg efter hukommelsen vil formulere lige om lidt. Det gjorde han, fordi Det Radikale Venstre havde vedtaget et arbejdsprogram på sit landsmøde og pressen havde delt sig i to lejre, hvoraf den ene lejr havde skældt ud over, at forslaget rakte hånden frem mod Socialdemokratiet, og den anden lejr havde skældt ud over, at det rakte hånden frem mod Venstre. Dengang var de to modpoler i det politiske liv herinde Socialdemokratiet og Venstre. Da sagde Ove Rode: Nogle siger, vi rækker hånden frem mod Socialdemokratiet, andre siger, vi rækker hånden frem mod Venstre. Det er lykkeligvis således, at vi radikale har to hænder at række frem.

Det er, hvad der er sket i denne sag, hvor kulturministeren har været primus motor – det er selvfølgelig en ministers opgave; det må vi forvente af enhver minister, og det er ministrene jo også – men jeg kom altså til at tænke på det netop i denne situation, hvor der ved førstebehandling var nok så markante divergerende opfattelser af forskellige dele af disse to lovforslag.

Hvad angår lokaletilskuddene, vil jeg undlade at kommentere situationen for ikke at skabe større problemer end højst nødvendigt for kulturministeren, der jo skal forhandle denne sag med kommunerne, men blot i al stilfærdighed notere mig bl.a. Socialdemokratiets bemærkninger i den anledning.

Ved førstebehandlingen gjorde jeg en del ud af at tale om de 5 pct., som skulle afsættes til særlig virksomhed, og jeg sagde, at jeg ville kæmpe indædt og sammenbidt og alt muligt for at få forhøjet de 5 pct. til 10 pct. Men jeg skal indrømme, at jeg på et meget tidligt tidspunkt indstillede kampen, fordi jeg fandt, det ikke var tiden at bruge kræfterne på det, for dér ville vi ikke kunne mødes, og derfor er vi altså stadig væk på de 5 pct. Det Radikale Venstre beklager det, men vi må jo se, hvordan situationen udvikler sig, sådan at der på et senere tidspunkt bliver brug for at udvide den ramme.

Jeg sagde også ved førstebehandling, at det var meget afgørende – og nu omtaler jeg altså de spørgsmål, hvor jeg taler om et modspil, hvor jeg har tabt – for Det Radikale Venstre, at

[Marianne Jelved]

folkeoplysningsudvalgene var brugerudvalg, og at der aldeles ikke skulle kommunalpolitikere med i de udvalg. Jeg synes stadig væk, at det er rigtigt, skønt jeg har været med til at sige ja til, at der nu kommer kommunalbestyrelsesmedlemmer med, men sådan er kompromiserne jo. Jeg beklager det dybt og inderligt. Det havde været langt flottere, hvis vi herinde havde haft tillid til, at kommunalpolitikere skal beskæftige sig med de overordnede spørgsmål og rammerne, og at brugerne skal udfylde rammerne. Så langt er vi ikke kommet endnu. Det sker nok på et eller andet tidspunkt.

Jeg har haft megen sympati for handicapgruppernes usikkerhed med hensyn til, hvordan deres situation bliver i den nye lov, og derfor er jeg selvfølgelig glad for, at det nu er blevet understreget, at vi med ministeren i spidsen meget nøje vil følge, hvad der sker på det område.

Jeg vil gerne sige om bevægelsesfagene, som jo har været et meget omdiskuteret punkt, at det hele tiden – også i det oprindelige lovforslag – har været muligt at beskrive bevægelsesfagene som undervisningsfag. Men jeg må også her erkende, at forandringer og ansvar og prioritering, der er lagt ud, har svære betingelser endnu. Jeg synes, der er fundet det, man kan kalde en salomonisk løsning på det problem. Når jeg siger det på den måde, er det ikke, fordi jeg har noget imod, at bevægelsesfag er undervisningsfag; det er helt i orden. Det, der var i det oprindelige lovforslag, var jo en beregningsmetode, og jeg vil sige, skønt det egentlig ikke burde være tilfældet i sådan et lærerdomineret parti som Det Radikale Venstre, at det nok var en upædagogisk måde at fremlægge tingene på. Men så har vi lært noget af det.

Hvad angår det økonomiske niveau samlet for folkeoplysningsvirksomheden, er jeg selvfølgelig også tilfreds med, at det nu understreges i betænkningens bidraget, at vi herindefra forventer, at niveauet for kommunernes hidtidige udgifter fastholdes, og at de nye bloktilskud lægges oveni; det vil vi også følge herindefra.

Klubberne har der været en del diskussion om. Klubberne skal have en rimelig placering i folkeoplysningsudvalgene. Det synes jeg er fint.

Jeg vil gerne påpege, at kommunerne – det står også i betænkningens bidraget – har mulighed for at sikre klubvirksomhed efter § 4, stk. 4, og

afsætte særlige midler til klubberne og til andre særlige grupper af unge, også i mere uformelle strukturer.

Jeg synes også, det er vigtigt at understrege, at der kan ydes forhøjede tilskud til ungdoms- og fritidsklubber.

Men det har man fra flere sider både uden for Christiansborg og herinde, f.eks. fra Socialdemokratiets og SF's side, ment ikke var tilstrækkeligt. Man vil altså have lovfæstet, at der skal en særlig pulje til dette område.

Hertil vil jeg sige, at Det Radikale Venstre altså en gang imellem må afstå fra at indgå kompromiser om alle spørgsmål, for vi mener det altså alvorligt. Vi kommer ikke videre med samfundsforandringer i den retning, som bl.a. Det Radikale Venstre, men også flere og flere andre partier taler om, i retning af decentralisering af ansvar og kompetence, hvis vi ikke selv tør gøre det herindefra. Og det lykkes kun, hvis vi lægger et reelt ansvar og en reel kompetence ud, og det betyder altså, at vi ikke herindefra hele tiden skal sikre, at alting er formuleret ved hjælp af lov.

Om ungdomsskoler, daghøjskoler og produktionsskoler vil jeg kun sige kort, at det er vigtige alternativer og muligheder. Det fremgår f.eks. også, at det er regeringens holdning i Sauntehuspapiret, hvor disse uddannelsesmuligheder inddrages i løsning af ret store samfundsopgaver.

Jeg vil gerne sige, at samarbejdet også om dette lovforslag faktisk har ført til, at jeg synes, lovforslaget på mange måder er bedre end det oprindelige lovforslag. Og det vil jeg gerne sige som en anerkendelse til de medspillere, vi har haft herinde.

Jeg vil yderligere godt gøre opmærksom på et enkelt forhold. Vi er tilfredse med, at man nu formulerer deltagerkredsen for daghøjskoler lidt bredere, men jeg vil gerne pege på en fare ved det eller i hvert fald noget, vi bør være opmærksom på.

Det skal ikke resultere i, at vi med tiden ser en udvikling på daghøjskolerne, hvor de, der har bedre muligheder, »overtager« daghøjskolerne. Der skal stadig væk være en sikring af, at dette forbeholdes dem, der har de største behov for at komme ind i uddannelsessystemet igen og har de største barrierer at overvinde for at komme ind i det, vi kan kalde et livslangt uddannelsesforløb.

[Marianne Jelved]

Jeg ved godt, at det ikke er intentionerne bag det, der er sagt og skrevet om denne sag. Jeg peger bare på, vi bør være opmærksom på, at det ikke er den udvikling, vi kommer til at se.

Til sidst vil jeg sige noget om, at der hentes midler fra kulturfonden. Man kan selvfølgelig diskutere på mange måder, hvor klogt eller ikke klogt det er. Vi har tilsluttet os det i den radikale gruppe, og jeg vil gerne her understrege, at jeg opfatter den finansielle løsning på dette område ved brug af kulturfondsmidler på den måde, at de syv forligspartier føler sig forpligtet af det forlig, der er indgået her, således at de syv også føler sig forpligtet til at sikre, at de såkaldte lånte midler, som jeg kalder dem, kommer tilbage til kulturfonden på det tidspunkt, vi har været enige om. Så det er en slags håndslag om at stå ved denne her aftale, også om genetablering af kulturfondens midler.

(Kort bemærkning).

Stillinger (SF):

Det er en enkelt kommentar til fru Marianne Jelveds evindelige jammer over vores manglende tillid til kommunalbestyrelserne.

Jeg synes nok, at fru Marianne Jelved glemmer noget, nemlig at demokrati og selvforvaltning hører sammen. En vigtig del af demokratiet er netop en beskyttelse af de svage, og derfor er det faktisk et krav til demokratiet, at vi laver nogle minimumsgrænser, altså en sikkerhed for, at de stærke ikke bare tromler deres beslutninger igennem uden hensyn til mindretallet. Demokrati og selvforvaltning hører sammen, og uden demokrati og selvforvaltning kan man ikke lave noget fælles.

Jeg håber bare, at vi ikke misforstår hinanden; selvforvaltningen er ikke for os et udtryk for manglende tillid, men vi skal have det demokratiske med.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Marianne Jelved, at vi i Socialdemokratiet anerkender de præciseringer og imødekommelser, der er sket på klubområdet.

Når det har været vigtigt for os alligevel at få den præcisering yderligere, at det er et tredje hovedområde, er det, fordi vi opfatter hovedområdets indhold som bredere. At det også er

de ustrukturerede unge, at det også er de spontane væresteder, at det både er ungdomsklubområdet og de frie klubber.

Det er altså et bredere begreb, vi synes skal løftes ind i fordelingen af den økonomiske ramme, som folkeoplysningsudvalgene skal tage stilling til, slås om, eller hvad de nu vil komme til at gøre – det ved vi jo ikke. Det var mere en præcisering af, at det er et bredere felt, vi tænker på med dette her tredje hovedområde, og det er som sagt ikke et hovedområde, der i sig selv vil koste penge, men synliggøre det behov for unges udfoldelsesmuligheder, som vi – har jeg i hvert fald forstået under forhandlingerne – er nogenlunde enige om.

Derudover vil jeg også sige til fru Marianne Jelved, at vi deler den opfattelse, som fru Marianne Jelved lagde i den bredere deltagerkreds på daghøjskoleområdet. Det, vi blot har ment, var, at det var vigtigt også for grupper uden for arbejdsmarkedet at få mulighed for at deltage i daghøjskoleophold: bistandsklienter, førtidspensionister, efterlønsmodtagere, pensionister, eller hvad det måtte være. Men vi er også – det synes jeg også man skal følge nøje – meget opmærksom på, at daghøjskolerne er rettet mod en målgruppe, som ikke har, om jeg så må sige, taget for sig af uddannelseslagkagen forinden. Det tror jeg er meget vigtigt at fastholde.

Endelig hvad angår spørgsmålet om lånte midler fra kulturfonden, har jeg forstået det sådan på vore forhandlere i forbindelse med ungdomsgarantien, som jo fik dette her til at falde på plads, at finansministeren har givet udtryk for, at det var lånte midler, og vi vil selvfølgelig også vedstå den del af forliget, således at vores kulturelle ramme i sig selv ikke er blevet trykket yderligere ind. Men vi har ikke – og det har jeg jo givet udtryk for offentligt – haft de store samvittighedskvaler med at bruge pengene, fordi vi definerer daghøjskoler også som en væsentlig kulturel aktivitet.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil gerne fortsætte i sporet med daghøjskolerne og det udvidede deltagerkriterium.

Fru Marianne Jelved sagde, at man skulle passe på, at de bedst stillede, de stærkeste ikke løb med daghøjskolerne. Det er jeg selvfølgelig enig i, men jeg vil gerne sige, at en af vores vigtigste begrundelser for at ønske deltagerkriteri-

[Ingerlise Koefoed]

et udvidet er faktisk præcis modsat. Vi har nemlig især ønsket, at grupper af psykisk handicappede, som i forvejen under fritidsloven har haft mulighed for f.eks. at gå på en kunstdaghøjskole eller en anden form for undervisning, der tog nogle timer om dagen, fortsat skulle have mulighed for at gå på en daghøjskole, og vi er glade for, at man ved at ændre deltagerkriteriet har gengivet dem den mulighed, som har betydet kolossalt meget for dem.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke på noget tidspunkt har følt, at Socialdemokratiet og SF og Det Radikale Venstre f.eks. eller i øvrigt forligspartierne som helhed er uenige om intentionerne bag tanken om at udvide deltagerkredsen på daghøjskoler. Jeg er fuldstændig enig i det, både fru Ingerlise Koefoed og fru Jytte Andersen har sagt som replik til mit første indlæg. Jeg pegede bare på, at vi bør sikre os, at det ikke, havde jeg nær sagt, skrider i en forkert retning. Det tror jeg vi er fuldkommen enige om, og det vil vi selvfølgelig tilstræbe i fællesskab.

Til hr. Stillingen vil jeg sige, at jeg ikke synes, der er tale om en evindeligt jammer fra min side. Jeg gør det, som SF gør. Jeg har nogle synspunkter, som jeg synes er utrolig vigtige, og dem forfægter jeg og benytter enhver lejlighed til at forfægte. Jeg respekterer, når SF gør det samme, og jeg kalder ikke SF's forfægtelse af deres politiske synspunkter evindeligt jammer.

Men jeg fornemmer egentlig hr. Stillingers formulering eller ordvalg som et forsøg på at forsvare sig, og så har jeg sådan set opnået det, jeg ville, nemlig at anfægte SF's politiske valg i denne situation.

Jeg har også forståelse for – det være sagt også til fru Jytte Andersen – at der er et ønske om at sikre de uformelle tværgående ungdomsgrupper. Jeg er enig i intentionerne. Jeg vil bare understrege, at medmindre vi giver reelt ansvar og kompetence ud og tør satse noget, så tror jeg ikke på, at vi får forandret så meget, men vi behøver ikke at bruge så meget tid på det; det er en lidt sofistikeret diskussion, når det kommer til stykket.

Jeg vil gerne sige tak for tilsagnet om kulturfonden. Det er ikke udtryk for dårlig samvittighed, når jeg siger, at det har gjort lidt ondt hos os, men det er så i orden, og jeg er glad for det tilsagn, fru Jytte Andersen gav.

(Kort bemærkning).

Stillinger (SF):

Jeg vil gerne lige sige til fru Marianne Jelved, at jeg synes ikke, vi skal begynde at være onde ved hinanden. Nu har vi haft det så hyggeligt i vores forhandlinger, og så skal vi ikke her i sidste fase af forhandlingerne begynde at genere hinanden. Men jeg vil godt gentage, for at det ikke skal misforstås, at det ikke er et forsøg på at forsvare mig, for det er virkelig SF's holdning, at demokrati og selvforvaltning hører sammen. Vi har altså en forpligtelse til at lave demokrati for også at beskytte de svage. Hvis vi ikke beskytter de svage, så er det ikke demokrati.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil bare lige understrege, at denne lov også er en pligtlov, der stiller krav til kommunerne om at udfylde nogle rammer og gøre nogle ting også for de grupper, som hr. Stillingen taler om.

Duetoft (CD):

Jeg vil også gerne starte med den traditionelle hilsen til ministeren og sige tak for samarbejdet. Jeg ved ikke, om jeg har stået en anden halvleg, eller hvad det nu er, det hedder, men i alt fald har jeg været glad for, at ministeren aldrig har været bleg for at orientere om, hvad der foregik, når det i en mindre partigruppe af og til kunne være vanskeligt at følge med.

Men der er en anden ting i den forbindelse, jeg godt kunne tænke mig at sige. Det er, at enhver, der kommer og påstår, at murene på Christiansborg er tykke, bare skal sætte sig ned og finde ud af, hvem vi egentlig har haft besøg af i forbindelse med det her udvalgsarbejde. Ja, det er muligt, at man i forbindelse med nogle overenskomstforlængelser har haft samtlige danske lokalforeninger inden for fagbevægelsen gående herinde en nat, men bortset fra det tror jeg ikke, der længe har været noget lovforslag, der har haft så megen offentlighed omkring sig, som dette har via deputationer.

Det synes jeg skal siges herfra i dag, for det viser altså, at væggene ikke er tykkere, end folk rundt omkring selv ønsker at de skal være.

Jeg vil gerne vedkende mig, at CD var med i et finanslovforlig, hvor vi skulle spare 50 mio.

[Duetoft]

kr. på dette område. Men jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at det aldrig har været et ubetinget krav fra vores side på den måde, at vi ville vælte en finanslov, hvis vi ikke fik lov at spare de her penge. Det er der nogle der har gået rundt og sagt i den forløbne tid, men det er ikke tilfældet. Dette var et af de besparelsesområder, vi har peget på som en mulighed i forbindelse med disse finanslovforhandlinger. Og nu er det altså lykkedes at lave en lov, som sparer penge, men som altså også retter op på nogle af de ting omkring fritidsundervisningen, som har givet problemer.

Jeg vil godt hilse med glæde, at yoga og afspænding er kommet over under undervisning og dermed får tilskud igen. Motionsfagene er så ikke kommet over. Det i sig selv retter måske op på lidt af skævheden mellem idrætten og oplysningsforbundene. Det er en diskussion, vi måske kan tage løbende.

Her vil jeg godt nytte an til en diskussion, som bl.a. fru Marianne Jelved var inde i før, og sige, at nu er vægten af denne diskussion altså pludselig flyttet fra Folketinget og ud lokalt. Nu drejer det sig om at få disse folkeoplysningsudvalg til at fungere, og det betyder selvfølgelig, at de mennesker, som ønsker, at man skal have støtte, og som vil forsøge at få støtte til nogle af aktiviteterne, nu skal til at snakke med deres folkeoplysningsudvalg.

Jeg har en gang imellem haft lidt problemer i diskussionerne de sidste måneder, for selv nogle af de partier, der normalt har været tilhængere af decentralisering, har stillet sig op og sagt: Nå ja, men man skal i øvrigt bare lige huske, at nu skal man ikke træffe den og den og den beslutning.

Det er klart, at folkeoplysningsudvalgene kommer til at træffe nogle både glædelige og triste beslutninger. Der er nogle, der vil være vrede over det, der bliver besluttet i disse udvalg. Men sådan er det jo. Når man decentraliserer, er det ikke altid, at de, man decentraliserer til, vil træffe de beslutninger, man måske selv ville have truffet.

Jeg glæder mig over, at kommunalbestyrelsesmedlemmerne er kommet ind i disse folkeoplysningsudvalg. Jeg kan ikke se, hvad decentralisering og selvbestemmelsesret betyder, hvis der alligevel sidder en kommunalbestyrelse og træffer en helt modsat beslutning. Jeg tror, at kommunalbestyrelserne bliver involve-

ret på en ganske god måde, som lovforslaget ligger nu, og at det også forpligter, at man har et antal kommunalbestyrelsesmedlemmer siddende og træffe disse lokale beslutninger.

Vedrørende lokaletilskuddet skal jeg heller ikke gå ind i den aktuelle debat, bare sige til ministeren, at det måske var en idé at skubbe den del af lovforslaget et stykke tid, hvis det er muligt. Jeg synes, det er så trist, at vi her i dag eller i løbet af de kommende dage måske finder ud af, at den brede enighed mellem syv partier, der er lagt op til her, skulle lide nogle skår på grund af det ene spørgsmål. Vi kunne på teaterområdet klare egNSTeatrene ved at skubbe den del af lovforslaget ud og så klare resten.

Jeg vil godt sige til ministeren, at jeg finder det sådan set trist, hvis alle de andre gode resultater, der er nået i forbindelse med oplysningsloven, skulle starte forfra. Jeg synes også, det er synd for de 100 deputationer, at de skal komme herind igen til næste år og sige det samme, hvorefter vi skal træffe den samme beslutning igen. Så jeg vil godt opfordre ministeren til, hvis det i de kommende dage ser ud til stadig væk at være i hårdknude, at skære lovforslaget over på den måde.

Vi kan støtte ministerens ændringsforslag.

Jeg vil slutte med at sige til hr. Poulsgaard, at når vi i sin tid pegede på 50 mio. kr. i besparelser på det her område, så var det så sandelig ikke ud fra en grundholdning som den, hr. Poulsgaard har givet udtryk for. Det har hr. Poulsgaard heller ikke sagt. Men jeg kunne frygte, at nogle, der hørte denne debat, måske kunne tro, at CD og Fremskridtspartiet argumenterede på samme måde.

Jeg vil gerne i al stilfærdighed sige, at jeg opfatter folkeoplysning som noget af fundamentet også i de kommende år, hvor vi står over for så mange udfordringer i forbindelse med den europæiske udvikling og i forbindelse med en masse andre ting. Der er folkeoplysning og det arbejde, der foregår, noget af det allerallervigtigste. Jeg synes egentlig, det var lidt skræmmende, at man i en folketingsdebat i dag kunne få sådanne antioplysnings synspunkter frem som dem, hr. Poulsgaard kom med. Tænk engang, hvis det kom til at præge det danske samfund. Så stod vi rigtig dårligt rustet til tiden efter 1992 i EF.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

En enkelt bemærkning til hr. Duetoft. Jeg tror, man skal være meget varsom med at drage sammenligninger mellem egnsteatrene som et udestående spørgsmål i relation til teaterloven og så lokaletilskuddet. Dette tilskud er livsnerven for hele foreningsarbejdet, idrætten, ungdomsorganisationerne, børneorganisationerne, så det er i virkeligheden halvdelen af brugerorganisationerne og brugerne af denne lov, vi skubber ud et år eller to, eller hvor meget det nu måtte være. Med al respekt for egnsteatrene vil jeg altså ikke drage den sammenligning imellem egnsteatrene og hele foreningslivets eksistensgrundlag.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

»Hvad solskin er for den sorte muld, er sand oplysning for muldets frænde.« Var det ikke sådan, salig Grundtvig sagde? Ja, sådan var det om sand oplysning. Når jeg kan lære mavedans, jeg kan lære finere madlavning og alt det andet forfærdelige pjat, der er kommet ind i det, så synes hr. Duetoft, at det er i orden, at de andre skatteborgere skal betale.

Jeg sagde ikke, at jeg har noget imod folkeoplysning. Jeg sagde, det kunne blive lige så billigt, men folk skulle bare selv administrere det. Jeg var endda så venlig at sige, at de kan få skolen. Vi har skoler, der står tomme om aftenen, og mange andre offentlige bygninger. De får de bygninger; de skal bare forpligte sig til, når de forlader bygningen, at slukke lyset og gøre rent efter sig. Så kan de selv ansætte en lærer og det hele. Det ville være præcis lige så meget oplysning.

Jeg kan huske engang for mange år siden, da jeg var fodermester, hvor jeg skulle starte et kursus af en eller anden art. Da jeg var kommet igennem 41 eller 42 skemaer – jeg kan ikke huske det helt nøjagtigt – så smed jeg alle skemaerne i et stort, stort hul, og så holdt vi det her kursus uden tilskud, og det blev ikke en døjt dyrere for brugerne af det kursus.

Prøv da at overlade lidt til det private initiativ. Så behøver I ikke at sidde og tælle, om der nu kommer 5, 7, eller der kommer 9. Mange gange starter de et hold på 12, og i løbet af kort tid falder nogle fra, og så snyder de lidt og fu-

sker lidt med tallene, for de skal jo gøre holdet færdigt. Lad da folk selv om det.

Men én ting vil jeg sige til hr. Duetoft, nu er hr. Duetoft ikke den værste – han hører heller ikke efter, så det kan være lige meget – det er mere Venstre og De Konservative. Statsministeren stod sidst og lovede folk skattelettelser, skattelettelser, skattelettelser. Hvordan vil man finansiere dem, hvis ikke man tør privatisere det mindste i dette land?

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg håber, man tilgiver mig, at jeg minder om, at vi har en meget lang dagsorden i dag.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg er i den lykkelige situation, hr. Poulsgaard, at jeg aldrig har lovet skattelettelser, fordi jeg erkender, at der er visse ting i dette samfund, som jeg ønsker at det offentlige skal betale og give tilskud til.

Jeg er da enig med hr. Poulsgaard i, at der er nogle, der siger skattelettelser og derefter lover guld og grønne skove, men dér er altså ramt forbi i forbindelse med CD.

Og så undrer grundholdningen hos hr. Poulsgaard med hensyn til det private initiativ mig stadig væk. Nu er der vel mange af oplysningsforbundene, der rent faktisk er private. Der er nogle af os, der er af den opfattelse, at mennesker, der får et tilbud, faktisk har lyst til at bruge det, mens de måske ikke kan finde overskud til selv at starte noget. Hvorfor skal en gruppe mennesker ikke have disse muligheder, fordi man siger, at det kun er de stærkeste, der selv har kræfter til at sætte i gang, der skal kunne nyde godt af disse ting? Det er dér, forskellen mellem Fremskridtspartiet og CD er: Vi vil gerne være med til at give nogle tilbud også til de mennesker, som ikke har nok initiativ, fordi de har en hård dagligdag, de har et tungt arbejde osv. Disse mennesker skal også have en chance. Det er vel dér, den grundlæggende forskel i menneskesynet mellem hr. Poulsgaard og mig i virkeligheden ligger.

(Kort bemærkning).

Stillinger (SF):

Lige en enkelt bemærkning til fru Jytte Andersen. Det var meget smukke ord om, at loka-

[Stillinger]

letilskuddene er livsnerven. Det er ikke, fordi jeg er uenig med fru Jytte Andersen, men jeg vil nu nærmest sige, at lokaletilskuddene skaber rammerne for udfoldelsen, og livsnerven bør da vel nok være indholdet i folkeoplysningen og ikke så meget rammerne, bortset fra at de er vigtige.

Jeg kan høre på hr. Poulsgaard, at det er længe siden, hr. Poulsgaard har været i skole, i hvert fald om aftenen – måske aldrig nogen sinde. Det, hr. Poulsgaard ikke har oplevet, kan jeg forstå, er den aktivitet, der er. At hr. Poulsgaard kan tillade sig at sige, at der står tomme skoler, er tegn på, at det er længe siden, han har været der. Der er ikke tomme skoler om aftenen, heller ikke om dagen. Der foregår en flot aktivitet inden for folkeoplysning i dag. Det skal have lov til at blive ved.

Det, vi skal gøre med denne folkeoplysningslov, hr. Poulsgaard, er, at vi skal skaffe rammerne for udviklingen af den folkeoplysning, som vi alle sammen – bortset fra et enkelt parti herinde – gerne vil være med til at skabe.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Jeg er ked af, formand, at vi trækker debatten lidt ud, men jeg tror, det er hr. Stillinger, der har glemte at tænke. Skolerne er ikke tomme i dag, fordi alle disse forbund, der er statsbetalt, bruger dem. Men hvis vi nu lod være med at give statstilskud, så stod skolerne der jo stadig væk, og så var det, de kunne bruges . . . (*Munterhed*). Jeg kan ikke forstå, at man kan grine ad det. Altså den her tro på, at det er os, der skal planlægge livet for danskerne, at det er os, der ved det hele.

Jeg er overbevist om, at enten vi har den lov eller ej, så vil folk gå til engelsk, til tysk, til fransk. Som hr. Duetoft sagde, må man lære noget, man må lære noget om fremmede lande. Selvfølgelig ville folk gøre det.

Man kan sætte en annonce i en lokalavis: Nu har jeg lyst til at starte sådan et kursus. Er der nogen, der vil være med? Så melder der sig måske 20 mennesker, og de ansætter en lærer, og så er det, jeg siger: Så lad dem da få skolen, imod at de gør rent og rydder op efter sig. Skulle det være fuldstændig umuligt at fatte, at man kunne drive folkeoplysning på den måde? Jeg synes, det er så nemt som fod i hose.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Så vender vi tilbage til ordførerrækken.

Lysholm Christensen (KRF):

Til beroligelse kan jeg starte med at sige, at jeg ikke har noget langt manuskript. Jeg har heller ikke i sinde at komme med kommentarer til Fremskridtspartiets ordfører.

Men jeg føler trang til nu ved afslutningen af det her arbejde at tilslutte mig den tak, som er kommet fra alle sider, i hvert fald fra de fleste partier, til minister og udvalg og embedsmænd for det gode samarbejde, der har været om udarbejdelsen af dette lovforslag.

Folkeoplysning er jo, som mange har sagt det, yderst vigtig, især i vor tid, hvor vi nemt går til i de krav, der stilles til os i arbejdslivet og på mange andre områder.

Vi hilser med stor glæde, at vi nu er ved at være ved vejs ende med dette store lovkompleks, og vi håber virkelig, at det bliver til gavn for det forskelligartede arbejde, som gøres rundt omkring i vort samfund.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på dette, men blot fremføre en enkelt ting, som vi også har gjort opmærksom på i betænkningen. Det er vedrørende afspænding og yoga. Vi kan ikke undlade fra Kristeligt Folkepartis side at gøre opmærksom på, at for os at se er yoga en form for religionsudøvelse i sin grundsubstans. Jeg ved godt, at der foregår aktiviteter under det navn, som måske er ganske almindelig afspænding, men vi kan ikke se bort fra, at der også er religionsudøvelse i dette begreb, i lærernes uddannelse og den litteratur, som foreligger.

Vi har religionsfrihed i dette land. Folk har naturligvis lov til at udøve yoga så meget, de vil, og de skal også have lov til at få lokaletilskud som så mange andre. Vi mener derimod ikke, at der bør være tilskud til lærerløn. Religionsudøvelse er en privat sag. Der skal ikke ydes lærerløn til denne aktivitet.

Derfor er vi kede af, at det ikke er blevet opdelt i betænkningen, idet man nævner afspænding og yoga i samme åndedrag. Vi er bange for, at der bliver noget forvirring omkring disse ting i praksis, når loven skal til at virke.

Så skal jeg blot nævne, at vi er godt tilfredse med de ændringsforslag, som flertallet har stillet. Det gælder 18-års-reglen, tilskud til instrumentalundervisning, at kommunalbestyrelsen bliver repræsenteret i folkeoplysningsudvalge-

[Lysholm Christensen]

ne, revisionsparagraffen og især den opmærksomhed, der har været omkring handicapundervisningen, hvor vi har fået løfte om, at det vil blive fulgt nøje fremover.

Med disse bemærkninger skal jeg blot sige tak for det gode arbejde, der har været om lovforslaget. Vi håber virkelig, at det kommer til at virke efter sit formål.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg bliver nødt til for min sjæls fred at opponere imod Kristeligt Folkepartis betækningsbidrag og dermed også det, der lige er blevet sagt om yoga og religionsudøvelse osv.

Det ligger Det Radikale Venstre utrolig fjært at være meningscensurer, at censurere den slags ting. Der er frit emnevalg, der er frit lærervalg. Enhver kreds kan oprette hold i yoga.

At man skulle kunne skille tingene ad, som Kristeligt Folkeparti har forsøgt at beskrive i betækningsbidraget, er mere teori og mere søgt, end det er behageligt.

Jeg beklager, at jeg bliver nødt til at sige disse ting.

(Kort bemærkning).

Lysholm Christensen (KRF):

Vi skal ikke gøre nogen lang debat ud af det her, men jeg kan ikke forestille mig, at fru Marianne Jelved kunne forestille sig, at der skal ydes lærerlønstilskud f.eks. til en kirkes søndagsskole eller lørdagsskole, eller hvad de nu kalder den, altså et sted, hvor man har en form for religionsudøvelse.

Jeg må sige, at jeg fastholder udtrykket, at yoga indeholder elementer af religionsudøvelse. Det tilhører privatlivet og skal ikke have offentligt tilskud.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil også godt protestere imod Kristeligt Folkepartis måde at udtrykke sig på i betænkningen.

Jeg synes, at man gør folk meget ubevidste, hvis man tror, at de fornuftige, eftertænksomme danskere, som går til yoga, skulle kunne finde sig i religionsudøvelse ad bagdøren. Det er da klart, at der er nogle mennesker, der får en

særlig oplevelse ud af yoga, og det er fint nok, men hvis de gør det, så tror jeg også godt, de ved, hvorfor de gør det. Jeg synes ikke, man skal tro, at folk bare bliver forført. Jeg begriber slet ikke, hvordan man kan få den slags ideer.

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg vil gerne først takke – det gælder de allerfleste ordførere – for de meget positive tilkendegivelser, der har været, også om min medvirken til fremme af dette lovforslag.

Jeg kan kun kvittere ved at sige, at jeg er enig med dem, der har sagt, at vi har haft et konstruktivt forløb. Om end der har været meningsforskelle undervejs – og det har der været – så har der været skabt en god atmosfære, som har givet et godt forhandlingsklima, og som har betydet, at vi nu har et lovforslag, når ændringsforslagene er stemt ind, som jeg vil betragte som et endnu bedre forslag end det, jeg selv har fremsat.

Jeg gav også ved førstebehandling udtryk for, at jeg selvfølgelig var indstillet på at have en åben drøftelse af dette lovkompleks, som i virkeligheden er utrolig omfattende, når man går ud i detaljerne, fordi det skal rumme så utrolig mange forskelligartede initiativer og være til gavn og glæde for næsten hele den danske befolkning.

Hr. Stillinger sagde, at dette er en af de vigtigste love, og hr. Helge Sander sagde, at dette er årets vigtigste lov. Det vil jeg såmænd gerne tilslutte mig. Om end vi behandler og vedtager mange vigtige love her i Folketinget, så deler jeg den opfattelse, at her lægger vi nogle meget vigtige rammer for det folkelige og folkeoplysende arbejde i Danmark. Det er noget helt fundamentalt og centralt for os, der gerne vil gøre folkestyret til noget reelt.

Jeg ved, at ordførerne har haft en belastende tid, nemlig ved, at de ud over at virke i Folketinget også har skullet lægge øre til utrolig mange gode råd af forskellig observans, og de har skullet deltage i lige så mange møder ud over landet. Jeg tror, at det har været til stor gavn for arbejdet herinde. Jeg trøster mig med, at det, at især ordførerne og udvalgets medlemmer har skullet farte rundt i hele landet og møde størstedelen af den danske befolkning, har været til glæde for dem selv. Jeg har i hvert fald haft megen glæde af at være med i denne omfattende debat.

[Kulturministeren]

Jeg synes, det skal siges endnu en gang, at fremkomsten af dette lovforslag baserer sig på, at mange tusinde mennesker har været med i forarbejdet. Det er ikke bare embedsfolk, som vi ikke kan undvære, og det er ikke bare en minister, som vi heller ikke kan undvære – selv om der er forskellige udgaver af dem – der har besluttet, hvordan et sådant lovforslag skal se ud. Her har vi faktisk taget udgangspunkt i noget, som masser af mennesker selv har været med til at forberede. Og det tror jeg er en styrke for det videre arbejde.

Jeg medgiver gerne, at der er givet en række indrømmelser, hvis man vil kalde det sådan, og lavet en række forbedringer, som forslaget nu ligger, men – og det er væsentligt for mig at få sagt, netop fordi det knytter an til det store arbejde – vi har bevaret grundholdningen og hovedprincipperne i dette lovforslag. Og det er vigtigt.

Jeg vil godt sige noget, selv om debatten har været lang, til de enkelte ordførere.

Fru Jytte Andersen rejste flere ting. Specielt med hensyn til den deltagerbetaling, der nu bliver aktuel for dem, der deltager på små hold, også kaldet handicapundervisning, som fru Jytte Andersen sagde, var fru Jytte Andersen i tvivl om, hvorvidt de beregninger, vi har lagt frem for udvalget, holder.

Jeg kan kun svare, at det gør de. Jeg ved, at fru Jytte Andersen har gjort sig yderligere anstrengelser for at lave nogle nye beregninger, men jeg kan betrykke ordføreren med, at de oprindelige beregninger holder. De går jo netop ud på, at det ikke forholdsmæssigt skal være dyrere for folk, der går på små hold, det, vi i dag kalder specialundervisning, at deltage i denne undervisning.

Der er flere ordførere, der med, synes jeg, rimelig god grund har sagt – det har vi også understreget i fællesskab i betænkningen – at den del af den fremtidige undervisning, som knytter sig til små hold, må vi følge særlig opmærksomt. Jeg synes, det er rigtigt at understrege det, for her prøver vi også et helt nyt princip for nogle af dem, som kan være de svage i samfundet. Derfor er jeg glad for, at Folketinget har udtalt sig, som det har gjort.

Jeg minder om, at netop på dette område, etableringen af små hold, har vi haft en helt usædvanlig stærk og kraftig udvikling i de senere år. Og derfor rummer den lovgivning, vi nu

lægger op til, også muligheder for, at man kan begrænse det på de steder, hvor man kan sige, at her har de vist tilrettelagt undervisning, som ligger på kanten af, hvad der var tanken, da vi gav mulighed for særlige tilskud til etablering af undervisning på små hold. Den balance bliver det vigtigt at prøve at holde i de kommende år.

Fru Jytte Andersen gjorde noget ud af spørgsmålet om at lave et tredje hovedområde, som skulle omfatte klubvirksomhed og andre sammenlignelige aktiviteter.

Jeg kan kun sige, at det er en overvejelse, vi såmænd selv har gjort os undervejs i forløbet. Vi mener, at det, man gerne vil opnå ved en udskilning af det hovedområde, når vi fuldt ud ved den måde, jeg har formuleret det på både i svar til udvalget og i betænkningen, idet vi nemlig ikke er uenige om, at det selvfølgelig er et vigtigt område at være opmærksom på, når man skal tildele midler, når man skal sikre repræsentation i folkeoplysningsudvalgene osv.

Når jeg har været forbeholden over for at udskille det som et tredje hovedområde, så er det, fordi det ikke er den eneste gang og det eneste sted, hvor nogle har ment, at her burde de have en særlig plads, ligesom det er et problem at udskille et hovedområde, hvis den aktivitet, der knytter sig dertil, ikke omfatter alle kommuner i Danmark.

Det har været begrundelsen, og jeg mener, at den måde, vi så i øvrigt i fællesskab har formuleret os på i betænkningen, bekræfter, hvad vi gerne vil med også det område.

Fru Jytte Andersen havde også en bemærkning om den tips- og lottoudtalelse, hvis man kan kalde den sådan, udvalget har formuleret, og som har til formål at minde om, at når der skal ske en revision af den lovgivning, som i øvrigt bygger på et forventeligt større overskud, idet lotto er kommet med, så er der grund til at se på den fremtidige fordeling i forhold til de typer af initiativtagere, der nu er med i eller omfattet af dette område. Flere af dem er jo allerede med i den uddeling, der sker specielt af tips- og lottomidlerne.

Fru Jytte Andersen havde vedrørende denne lovgivning om folkeoplysning kun ét eneste udestående problem for alvor, forstod jeg. Det var lokaletilskuddet, og det er der af mange gode grunde selvfølgelig også andre der har hæftet sig ved.

[Kulturministeren]

Det gør jeg også, og jeg kan sige, at jeg i går aftes havde en første forhandling med Kommunernes Landsforening i denne slutrunde, som det var aftalt, og at vi skal have et nyt møde i morgen. Og jeg forventer, at vi kan finde en løsning på det problem, som er påpeget af mange ordførere, og som naturligvis er af stor interesse for dem, der særligt er afhængige af de lokale tilskudsregler, der gælder.

Sagen er vanskelig, det har jeg sagt tidligere. Det er den fortsat, men jeg fornemmede en vis smidighed hos dem, der i aftes satte sig til forhandlingsbordet, og derfor tror jeg på, at vi kan finde en løsning, som er tilfredsstillende. Jeg skal selvfølgelig så hurtigt som muligt orientere ordførerne og udvalget, når der foreligger et resultat.

Fru Jytte Andersen sagde vedrørende daghøjskolerne, at fru Jytte Andersen ville frafalde et ændringsforslag, hvis jeg kunne bekræfte, at tilskuddet til daghøjskoler tildeles efter objektive kriterier. Det gør det. Det kommer til at ske efter objektive kriterier.

Derimod vil vi fortsat ikke kunne støtte et forslag om at fremme en mellemkommunal refusion på det felt, idet det jo ikke er en pligt for kommunerne at oprette daghøjskoler. Derfor kan man ikke pålægge en nabokommune pligt til at betale til daghøjskolevirksomhed, hvis den ikke frivilligt vil. Gik vi ind på det ændringsforslag, ville vi komme i vanskeligheder i forhold til de aftaler, som staten og kommunerne har omkring økonomien.

Og så kan jeg i øvrigt bekræfte, at når det gælder bestyrelsen for en daghøjskole, så kan et oplysningsforbunds bestyrelse såvel som en bestyrelse for en anden institution – en folkehøjskole, eller hvad man kunne tænke sig – selvfølgelig udgøre bestyrelsen i den selvejende institution, som skal have sine vedtægter og sit budget godkendt hos kommunen.

Fru Eva Møller gjorde opmærksom på revisionsparagraffen, som vi jo har sat ind her i ellevte time med en 4-års-frist. Det er selvfølgelig begrundet i, at vi her gennemfører en lovgivning, hvor vi indfører nogle helt nye principper for det folkeoplysende arbejde, og derfor kan det være rigtigt at se efter en periode, hvordan det har fungeret. Jeg har forstået, at det er alle udvalgets medlemmer enige i.

Fru Eva Møller var som andre optaget af den ændrede formulering af deltagerkredsen på

daghøjskoler. Der er lavet en anden formulering, det er rigtigt. Jeg tror, hr. Holger K. Nielsen var den, der fik sagt det bedst – undskyld til de andre. Hr. Holger K. Nielsen sagde, at der nu er en formulering, der giver en bredere afgrænsning. Det giver lige bestemt udtryk for, at nu lukker vi op for en lidt større kreds, men der er stadig tale om en afgrænsning. Det hænger lige nøjagtig sammen med ønsket om, at denne lovgivning og de muligheder, den tilbyder, i særlig grad skal tilgodeses nogle af dem, der ellers ikke får andel i samfundets uddannelses tilbud, og som lettest kommer i gang ved at gå den vej. Det synes jeg er vigtigt at have for øje.

Hr. Stillinger lagde megen vægt på den mellemkommunale refusion, og at jeg som minister – den til enhver tid siddende minister i øvrigt – fastsætter et beløb til refusion.

Det er ingen hemmelighed, at på det felt er kommunerne yderst reserverede. Men i den udgave, vi nu har givet lovforslaget her, fastholder vi altså den mellemkommunale refusion for voksenundervisningen. Det vil sige, at det er deltagerne selv, der bestemmer, hvor de vil søge undervisningen, og at man kan kræve hjemstedskommunen for betaling for deltagelse i undervisningen, men på en sådan måde, at det holdes inden for de økonomiske rammer, som den enkelte kommunalbestyrelse totalt afsætter til folkeoplysning. Dermed har vi også tilgodeset den bekymring – eller vi kan sige, vi har gjort den bekymring mindre – som nogle kommunalbestyrelser kunne have for en sådan ordning.

Hr. Stillinger beklagede – vist endda dybt – at, som det blev sagt, 5-pct.s-puljen ikke blev en 10-pct.s-pulje. Man vil vide, at det var også min tanke i første færd, ligesom det var Folkeoplysningsudvalget, der bragte det frem i sin betænkning. Men jeg vil minde om – for det synes jeg ikke klart er fremgået af debatten i dag – at der er jo tale om mindst 5 pct. Det vil sige, at der er mulighed for den enkelte kommunalbestyrelse for til enhver tid at fastsætte en højere procent end de 5, hvis man ønsker det, for at fremme de initiativer og aktiviteter, der knytter sig til netop denne pulje.

Hr. Helge Sander stillede mig et direkte spørgsmål med hensyn til ridehaller, som jeg forstår blomstrer næsten u hæmmet op i øjeblikket, om de med det samme vil kunne administreres efter den nye lov. Og dertil må jeg sva-

[Kulturministeren]

re, at det kan de ikke. I den udstrækning, hvor de lovligt opfylder den nuværende lovgivning indtil 1. januar 1991, vil de kunne få tilskud, men vi har netop – og det er formentlig derfor, hr. Helge Sander spørger – sikret i den nye lovgivning, at kommunalbestyrelsen får mulighed for at anlægge en rimelighedsbetragtning fra 1. januar 1991, og det vil jeg tro i de fleste tilfælde bliver aktuelt også for nye ridehaller.

Til hr. Poulsgaard: Der var intet nyt i Fremskridtspartiets holdning til denne sag, så det skal jeg ikke sige meget om.

Jeg må til hr. Poulsgaard sige, at hans indlæg også har præg af, at han ikke har deltaget i udvalgsarbejdet. Det har han en undskyldning for, for han er ikke hovedordfører på området. Men jeg synes, hr. Poulsgaard lancerede adskillige synspunkter, som ikke har relation til denne lovgivning, på nær ét, nemlig at denne lovgivning også åbner mulighed for, at folk, som vil være fælles om en aktivitet og ikke ønsker at søge det offentlige om nogen form for tilskud, hverken til det ene eller det andet, har mulighed for at få stillet et lokale til rådighed for at kunne udfolde deres aktivitet.

Fru Marianne Jelled nævned et meget godt eksempel, som Ove Rode har givet, nemlig hvor meget det betyder at have to hænder, når det gælder forlig og samarbejde i Folketinget. Det fik mig bare til at tænke på, at undervejs i dette forløb har jeg følt, at man skulle have mere end to hænder. Jeg minder om, at der også har stået forhandlere i kulissen med synspunkter, der rakte langt ud over, hvad ordførerne herinde ville lægge ryg til, men som de dog præsenterede undervejs i forløbet.

Hr. Duetoft gjorde meget rigtigt, synes jeg, opmærksom på, at vi sidder altså ikke i vort daglige arbejde herinde bag tykkere mure, end at et meget, meget stort antal deputationer har fundet vej og har givet deres synspunkter til kende. Og jeg deler hr. Duetofts respekt for, at dette lovforslag har skabt et så betydeligt engagement hos alle mulige grupper, også interessegrupper. Det er kun et sundhedstegn; det kan være anstrengende og besværligt for dem, der sidder i det daglige arbejde, men godt nok.

Hr. Duetoft rejste spørgsmålet – og jeg forstår for så vidt godt, det kommer frem – at når vi nu har så bred tilslutning til dette lovforslag – 7 partier slutter op om det – så skulle det nødvendigvis falde, fordi man ikke kan få lokaletilskuddet på

plads. Derfor var hr. Duetoft af den opfattelse, at man skulle overveje muligheden for at udskyde den beslutning til et senere tidspunkt. Jeg må sige – også efter at jeg har lyttet til ordførerne – at jeg anser det for helt nødvendigt, at vi får truffet en beslutning, før vi går til tredje behandling; det går mine bestræbelser ud på.

Jeg har ikke flere bemærkninger til hr. Lysholm Christensen om Kristeligt Folkepartis synspunkter om yogaen. Der har været en meningsudveksling om det. Jeg vil bare sige: Hvis vi skulle betræde den vej i det folkeoplysende arbejde netop at udskille aktiviteter af forskellig åndelig karakter, som vi mere eller mindre var imod, ville det være en ualmindelig svær opgave at være minister, og jeg ville ikke bryde mig om det.

Må jeg så afsluttende sige om de bemærkninger, der har været til, at kulturfondens midler midlertidigt anvendes på daghøjskole- og produktionsskoleområdet, at det er sket med min indforståelse, og det hænger nøje sammen med, at kulturfonden i sin opstart i dette år i god overensstemmelse med, hvad jeg også har bedt om, er meget restriktiv, når det gælder om at give grønt lys for ansøgninger, medmindre de repræsenterer det, de skal, noget helt nyt og forfriskende i vort kulturliv. Derfor er der uforbrugte midler i den indledende periode, og vi har accepteret, at de kan anvendes til denne lov i 1990, og derefter vender pengene tilbage, så kulturfondens midler på 120 mio. kr. igen er intakte.

Så skal jeg blot sige, at de ændringsforslag, som jeg har stillet, kan regeringen naturligvis anbefale at stemme imod, medmindre der eventuelt bliver trukket et ændringsforslag, som det er sagt tidligere.

Jytte Andersen (S):

Jeg synes såmænd ikke, at kulturministeren behøver at indtage en undskyldende holdning over for det, at vi optager Folketingets tid. Dette er det vigtigste lovforslag, som andre ordførere har sagt. Da vi havde forslaget til første behandling, stod vi 8 ordførere fra kl. 8 om aftenen til kl. 11.30 om natten, så jeg synes såmænd, det er glimrende, at flere folketingsmedlemmer – der netop er rammen om folkestyret – får mulighed for at høre, hvor vigtigt dette faktisk er.

[Jytte Andersen]

Jeg vil gerne sige tak for kulturministerens præcisering af, at deltagerbetalingen for handicapundervisning ikke forholdsvis bliver dyrere end for almindelig undervisning, og derfor vil jeg trække ændringsforslag nr. 6 til lovforslag nr. L 116 tilbage.

Jeg er derimod lidt mere usikker med hensyn til ministerens bemærkninger om daghøjskolebestyrelsen, men dette forum egner sig måske ikke til en mere specifik afklaring af det; derfor vil jeg gerne bede om, at vi får lejlighed til at drøfte det efterfølgende i Kulturudvalget.

Endelig vil jeg gerne sige til fru Marianne Jelved, som var så optaget af, at nu skulle vi også turde denne selvforvaltning, at hvis fru Marianne Jelved turde støtte det socialdemokratiske ændringsforslag om beregningsprincippet, ville det betyde, at aftenskolerne og deltagerne dér i højere grad får mulighed for at bruge det offentlige tilskud, når det ikke alene knyttes til en lærerløn. Det er faktisk et socialdemokratisk udtryk for, at vi på dette område alligevel tør lidt mere end regeringen, når det kommer til stykket.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Fru Jytte Andersen (S) har meddelt, at hun ønsker at tage det af Socialdemokratiet stillede ændringsforslag nr. 6 til lovforslag nr. L 116 tilbage.

Ønsker nogen at optage dette ændringsforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er ændringsforslaget bortfaldet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om støtte til folkeoplysning. (Lovforslag nr. L 115).

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 48 stemte for, 68 imod.

§ 4, ændringsforslag nr. 2 og 3, § 5, således ændret, § 6, ændringsforslag nr. 4, § 7, således ændret, og § 8

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 om en ny affattelse af § 9

forkastedes, idet 50 stemte for, 68 imod.

§§ 9-12, ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af en ny paragraf efter § 12, §§ 13-30, ændringsforslag nr. 7, § 31, således ændret, ændringsforslag nr. 8, § 32, således ændret, ændringsforslag nr. 9, § 33, således ændret, §§ 34 og 35, ændringsforslag nr. 10 om indsættelse af en ny paragraf efter § 35, §§ 36-41, ændringsforslag nr. 11 om en ny affattelse af § 42, § 42 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 12, § 43, således ændret, §§ 44 og 45, ændringsforslag nr. 13 om indsættelse af en ny paragraf efter § 45, §§ 46 og 47, ændringsforslag nr. 14 og 15, § 48, således ændret, ændringsforslag nr. 16, § 49, således ændret, ændringsforslag nr. 17 om indsættelse af en ny paragraf efter § 49, ændringsforslag nr. 18, § 50, således ændret, og §§ 51-53 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ungdomsskoler, produktions-skoler og daghøjskoler. (Lovforslag nr. L 116).

§§ 1-12, ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 13, § 13 i den nye affattelse, §§ 14-20, ændringsforslag nr. 2, § 21, således ændret, ændringsforslag nr. 3, § 22, således ændret, ændringsforslag nr. 4 og 5, § 23, således ændret, og § 25

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 7 om indsættelse af en ny paragraf efter § 25

forkastedes, idet 51 stemte for, 67 imod.

§§ 26-29, ændringsforslag nr. 8, § 30, således ændret, og §§ 31 og 32

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 75:

Forslag til lov om gymnasiet m.v.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Ole Vig Jensen, fg.).

(Fremsat 22/11 89. Første behandling 1/12 89. Betænkning 15/5 90).

Der var stillet 10 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Lone Møller (S):

Ved førstebehandling af gymnasieloven tog Socialdemokratiet en række forbehold, som igennem måneders drøftelser nu er imødekommet af ministeren. Vi kan derfor støtte forslaget til lov om gymnasiet m.v. med de opstramninger, som fremgår af forliget mellem regeringen og Socialdemokratiet.

Ministerens første udspil om taxametrydelse er blevet taget af bordet efter massiv modstand fra alle berørte parter. Et nyt udspil i lovforslagets § 16 lægger op til, at ministeren kan skride ind og regulere amtskommunernes udgifter pr. elev. Vi ved, at ungdomsårgangene i de kommende år vil være faldende, og medvirker gerne til at undgå en standardglidning. Det har været afgørende for Socialdemokratiet at få understreget, at det generelle undervisningsniveau, som har været gældende i 1980'erne, skal opretholdes i 1990'erne.

Regler for fordeling af elever på skolerne ønsker ministeren selv at fastsætte. Det har været afgørende at præcisere, hvordan man i fremtiden vil gennemføre fordelingen af eleverne, så

det ikke ligger inden for ministerens kompetence eksempelvis at gennemføre helt nye metoder at fordele eleverne efter. Forliget sikrer, at der er blevet oprettet et fordelingsudvalg svarende til de udvalg, som eksisterer i dag og fungerer godt.

Den overordnede fordelingspolitik bygger på, at det ikke skal være muligt at overføre en elev til andre skoler, såfremt der er ledig kapacitet på den skole, eleven har søgt optagelse på.

Som noget nyt indføres bestyrelser. Principet med at lægge beslutningskompetencen ud til de enkelte skoler harmonerer fint med Socialdemokratiets decentraliseringstanker. Men det har været vigtigt at få fastslået, at der på gymnasieområdet er en væsentlig forskel i forhold til folkeskolen. Alene den realitet, at ca. 40 pct. af eleverne er over myndighedsalderen, gør, at man ikke kan overføre modellen fra folkeskolen. Derfor er vi tilfredse med, at den præcise sammensætning af bestyrelsen ikke er fastlagt i lovforslaget, men at der åbnes mulighed for forskellige ordninger, ligesom der kan være forskel på bestyrelsernes kompetence. Friheden til at finde en sammensætning, som man lokalt finder hensigtsmæssig, ser jeg som en fordel.

I det oprindelige forslag var det overladt til amtsrådet at beslutte, hvem der skulle være formand for det pædagogiske råd, som afløser lærerrådet. Forliget indebærer, at gymnasie- og hf-lærerne selv vælger deres formand og selv fastsætter deres forretningsorden. Denne ændring i forhold til ministerens udspil er vigtig, idet det herved markeres, at lærerne gennem det pædagogiske råd skal spille en væsentlig rolle i beslutningsprocessen.

Det fremhæves yderligere i forligsteksten, at det pædagogiske råd skal beskæftige sig med de spørgsmål, lærerrådet hidtil har beskæftiget sig med. Det samme gør sig gældende for elevrådet.

Det er også fastslået, at såvel lærere som elever har stemmeret i skolebestyrelserne.

Sidst, men ikke mindst, er det fastslået, at såfremt undervisningsministeren i fremtiden ønsker gennemført regelændringer på en række områder, kan det kun ske efter en drøftelse med forligspartierne. Det er altså ikke muligt for undervisningsministeren at luske en regelsanering eller et bekendtgørelsesforslag igennem uden nye gennemgribende drøftelser med forligspartierne.